

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Shod S. G. S. v Sodražici dne 18. t. m.

Srečno moramo imenovati misel, da se je shod S. G. S. v Sodražici priredil pod milim nebom na krasnem, kakor nalašč za kaj podobnega pripravnem vrtu gospoda Šege. Nebo nam je bilo naklonjeno in je kazalo svoje najčistejše in najprijaznejše lice. Res slikovita je bila skupina zborovalcev. Pred govornikovim odrom v polukrogu so bile popolnoma zasedene improvizirane mize, za tem so zopet sedele v senci košatih dreves večje ali manjše gruče samih veljavnih, znanih, resnih mož, katerim je na procvitu in napredku svoje občine, cele doline in slovenskega naroda sploh.

Možkih zborovalcev je bilo 200, razen teh so sedele v malo oddaljenem polukrogu a vendar v taki bližini, da so bili govori razumljivi, vrle Sodražanke, razen teh še bolj oddaljeno radovedna trška mladina obojega spola. Cela izborna situacija, stvarni in temeljiti govori, umestni in zanimivi medklici, živahno splošno odobravanje vseh govorov in končna neprikrita, glasno izražena zadovoljnost vseh zborovalcev nam je dokaz, da je shod popolnoma in v zadovoljnost vseh uspel in da je zapustil zaželjen utis.

Dr. Ivan Lavrenčič otvoril je v imenu sklicateljev shod in na njegov predlog so bili izvoljeni predsednikom shoda g. Anton Lavrenčič, trgovec iz Sodražice, prvim podpredsednikom g. Ivan Lovšin, trgovec iz Ribnice, drugim podpredsednikom g. Alojzij Knaus iz Hriba in zapisnikarjem g. Jakob Gregorič.

Ko je predsednik g. Anton Lavrenčič pozdravil udeležence shoda, posebno one, ki so prihiteli iz sosednjih občin, ter zagotovil prostost besede vsakemu, tudi nasprotnikom S. G. S., je dal besedo kot prvemu govorniku g. dr. Ravniharju.

Dr. Ravnihar, ki so ga zborovalci pozdravili z glasnim ploskanjem, je v enournem govoru podal splošen političen pregled po Slovenskem. Pri tem se je oziral na minulo zasedanje nove zbornice na Dunaju, ki daje upanje, da se bodo uresničile nade, ki smo jih stavili vanjo. Zlasti narodnostno vprašanje je, ki zahteva od zbornice nujne rešitve. Z ostrimi besedami obžaluje govornik ločitev slovenskih poslancev v dva slabotna kluba. Če je šel poslanec Hribar tako daleč, da je žrtvoval klubu del svojega

programa, naj bi tudi klerikalni poslanci storili tako. Samo taktično vprašanje je to. Ni treba ničesar žrtvovati, od načel, če jih imajo. Naj jih obdrže, naj jih skušajo uresničiti, toda tam, kjer je treba zastopati narodne koristi, tam naj nastopajo edini. „Getrennt marschieren, vereint schlagen“, bi jim moralo biti geslo. Zato odobravamo vstop poslanca ljubljanskega mesta v jugoslovanski klub; kako bo svoj korak zagovarjal pred sodbo lastne stranke, nikogar nič ne briga, ker to je notranja zadeva stranke, ki ji pripada. Sto in sto stvari je, ki zahtevajo stvoritev enotnega kluba na Dunaju. Rešiti bo jugoslovansko vprašanje, združitvev na jugu Avstrije živečih slovanskih narodov v politično jednoto. Pa tudi notranje politične zadeve kličejo dovolj jasno po ustanovitvi močnega jugoslovanskega kluba. Govornik se peča obširno s Profetovo zadevo, ostro prijemlje vlado zaradi njenega postopanja v tej zadevi kakor tudi v zadevi glede Drage in Trave. Govornik omenja dalje razmere v našem deželnem zboru. Volilna preosnova samo na podlagi splošne in enake volilne pravice bi morala biti enodušna in trajna zahteva naših poslancev do vlade, ki se tej zahtevi na dolgo itak ne bo mogla upirati. Vsako pogajanje z nemškimi veleposestniki je obsojati. Končno poudarja govornik veseli pojav, da pridobiva naša stranka vedno trdnjših in širših tal. Odgovarja na nekatere napade naših nasprotnikov, ki se pa s svojo surovostjo sami obsojajo pred vso razsodno javnostjo ter prečita del delavnega programa S. G. S., ki se peča s kmetijstvom.

Burno odobravanje sledi temu govoru, ki je na vse prisotne napravil globok utis. Na tem odobravanju je bilo zlasti eno prav jasno čitati: da vsem jako ugaja program S. G. S. ter da spoznavajo načela te stranke za edino prava da vodijo našo slovensko politiko.

Nato se je oglasil k besedi g. Josip Oberstar, lesni trgovec iz Sodražice, ki je v jasnih besedah podal udeležencem shoda ostro začrtano sliko o najnujnejših gospodarskih potrebah sodražke doline. Preden se je otvorila dolenska železnica, je bila Sodražica imeniten trg, ki je bil središče celega prometa med Dolenjsko, Notranjsko in Hrvaško. Ko pa je bila dovršena dolenska železnica,

je začel ves ta promet hirati, in to vsled tega, ker mero-dajni krogi niso privoščili Sodražanom kolodvora.

Omenil je tudi govornico, ki ima mnogo verjetnosti, da so bili kupi bankovcev oni vzrok, ki so napravili na škodo Sodražanom dolenjsko progo tako krivo kakor je in ki so postavili postajo na mesto, ki najmanj odgovarja gospodarskim potrebam sodražke doline.

Potreba po kolodvoru je tako velika, da bi bila sodražka občina sama pripravljena nakupiti za 14.000 K delnic, da se napravi kolodvor v Žlebiču. Vprašati se mora čemu je državna železnica pri nas tako štedila, na drugi strani pa pri Karavankah tako denar vun metala. Očividna je potreba, da nam mora napraviti železnična uprava do-vlačnico do Žlebiča, ki bo prevzela potem ves promet južni železnici, ki ji prihaja sedaj iz Trave in Drage.

Drugo vprašanje, ki je važno za Sodražane, je voda Bistrica, ki vsled svojih mnogih ovinkov napravlja nebroj škode posestnikom, ki imajo ob njej svojo posest. Voda odnaša zemljo in prinaša ob povodnjih blato na travnike, tako, da nimajo dotični posestniki nikakega dobička od njih. Neobhodno potrebna je torej regulacija te vode.

Dalje se mora javnost zanimati za Gornje Laze, kjer radi draginje koscev nekateri posestniki raje puščajo trav-nike nepokošene, nego da bi odtod spravljali krmo. Glavni vzrok temu je pač izseljevanje v Ameriko in to največ od strani mladih močij, vsled katerega imajo domačini samo škodo, ker mladi ljudje pač obljubujejo, da bodo denar pošiljali domov, v Ameriki pa potem pozabijo na vse. Ker torej tako manjka mladih močij, posebno za košnjo v Lazah, bi bilo jako dobro ravnati se po nasvetu onega moža, ki je rekel, naj bi se gorenja košnja spremenila v pašnike za ono živino, ki se ne redi doma; tako bi bilo vedno dosti krme. Poskusimo to!

Posebno pozornost moramo tudi obračati na gozdove. Res je dosti takih posestnikov, ki lepo ravnaajo s svojimi gozdi in ki jim vsled tega prinašajo dovolj dobička; pre-mnogo je pa tudi takih, ki ravnaajo naravnost roparsko z njimi, in potem minejo leta, preden si gozdi zopet opomorejo. Tukaj bi bilo treba z dobrim svetom in zgledom vplivati na dotičnika. Razen tega se pa mora ljudstvo tudi opozoriti na oni svet, ki sedaj prazen stoji in nikomur ne hasne. Zakaj se ne bi ta svet zasadil z gozdnimi sadikami in tako dal občanom nov vir blagostanja?

Za celo ribniško dolino je tudi velike važnosti krošnjarija, kateri se je zadnja leta napravljalo nebroj

LISTEK.

Vsesokolski zlet v Pragi.

(Konec.)

Zadnji dan slavnosti je bil odmenjen izletom. Ofici-jelni izlet je bil v Turnov, ki se ga je udeležil tudi ljubljanski župan g. Ivan Hribar.

Pražani so v teh dneh naravnost tekmovali med seboj, kako bi častili svoje goste, kako bi jim bivanje v Pragi priredili čim prijetnejše. Župan g. dr. Groš, starosta g. dr. Scheiner, g. Šimaček, predsednik društva Narodnega divadla in drugi so nas pogoščali v svojih domih. Soareje in rauti so sledili drug drugemu. Kot gostitelj je nastopilo tudi mesto Praga. V soboto 29. rožnika večer je Slovanski klub v Žofinski dvorani dal „Slovansko besedo“. V ponedeljek pa je bila v ravno istih prostorih „beseda“ čeških žen. Spominjati moramo tudi prijateljski večer na čast slovanskim in tujim časnikarjem.

Prekipečih čuvstev zapuščali smo staro stolpo Prago. Čutili smo, da je Praga ne samo avstrijskim Slovanom, ampak Slovanom sploh — matica naša, pomembna v sokolskem oziru zlasti še zategadelj, ker je na njenih znamenitih tleh vznikla sokolska misel. Na zadnjem zletu se je podal točen dokaz, kaj tiči v tej misli, kako velik namen

zasleduje misel globokega pomena in da je imenovati ženije zasnovatelj te misli, ženiji, ki so proroškim duhom videli njeno rast in njeno veličino.

Veličastno manifestacijo je doživela sokolska misel na zadnjem zletu, manifestacijo, ki je brezdvomno dokazala nerazdržno zmagovitost sokolske misli prilagodujočo se ne samo narodu češkemu, ampak vsem slovanskim narodom.

Kako velik vtisek je napravljala sokolska telovadba na prisotne inozemce, nam kaže pismo, ki je je pisal pred-sednik odbora Zvez evropskih telovadnih društev g. C u p é r u s predsedniku nemškega Turnbunda v Nemčiji dru. G ö t z u glede prostih vaj: „Bilo je to najkrasnejše, kar sem sploh še kdaj videl“. In v resnici je v telovadskem oziru letošnji vsesokolski zlet nadkrilil vse dosedanje enake prireditve na kontinentu bodisi glede števila udeležencev telovadcev, bodisi glede kakovosti telovadbe v celoti, v skupinah ali pri poedincih. In resnične so besede, ki jih je napisal drug reprezentant tujine rekoč: „ne preostaje nam drugega kakor stopati v vaše stopinje, žal, da Vas ne dosežemo.“ Misli je pri tem na ves sestav (sistem) naše sokolske telovadbe, sestav, ki je v Pragi žel prave triumfe. Sokolski telovadski sestav ima pred vsem to pred-nost, da s svojo jednostavnostjo vabi v telovadnice ljudi, ki prej še nikdar telovadili niso. Od najpreprostejših ele-mentov telovadbe prihajamo polagoma in stopnjevaje do viška popolnosti. Zato je Sokolstvo sposobno, da vzprejme

vse najširše množice, saj njim je tudi namenjeno. Ne da bi nas gledalo in občudovalo široko občinstvo okoli nas, ampak da ta publika sama vstopi v naš krog, na naše torišče, to je naša želja — tako uči dr. Tyrš. Kadar pa bo velika večina našega naroda delala in se vzgajala po sokolskih načelih, ki jih oživlja misel na domovino, lju-bezen do naroda, stoprav tedaj bomo zamogli reči, da je sokolska misel izpolnila svojo zadačo.

Zopet in zopet je treba poudarjati, da velikanski uspeh vsesokolskega zleta v Pragi ni sad trenutnega dela, priprave morda le nekaterih mesecev; ampak da je to uspeh, ki ima za seboj vztrajno, požrtvovalno, nesebično delo celih 40 let. Danes stoprav postanejo vidni sledovi privzgojene discipline sokolske, stroge samovzgoje, zmer-nega in naravnega življenja. Vzgoje cele generacije je bilo treba, da je bil mogoč vsesokolski zlet v tako mogočnem, lepem in velikem obsegu; vzgoje, ki je imela svojo ljudsko, srednjo in visoko šolo v — telovadnici. Tu je jasen zgled, preizkušen poduk, kako nam delati, ako ho-čemo doseči sorazmerno s Čehi enakih uspehov. Sokoli v telovadnice, ako hočete biti pravi So-koli, ako hočete, da se udomači misel sokolska v širših množicah našega na-roda, ako hočete imeti sokolski vzgojen narod, kar je vendar končni cilj — misli sokolski.

teškoč, tako, da mora marsikak krošnjar plačevati več davka nego nekateri trgovci, pri katerih gre promet na več tisočev. Res se je nekaj že napravilo za naše krošnjarstvo, toda mnogo premalo. Stremiti je zatem, da dobe ribniški krošnjarji popolen privilegij za svobodno krošnjarijo.

Naravno je, da vsled izseljevanja peša tudi domača obrt, in to posebno pri Slemenih, ki imajo mnogo obraščenih gozdov in ki sedaj tako malo pripeljejo na trg. Vrboreja bi dala posebno po zimi obilo zasluzka; da se pa v tem oziru tako malo stori, temu je krivo to, da nimamo obrtnih šol. Ideja ni nova, kajti že l. 1889. je prišel v to dolino obrtni strokovnjak, da prouči našo obrt; zagotovilo se nam je tedaj, da dobimo obrtno šolo; pa je ni in ni. Šola bi nam dala dobrih mojstrov, dobrih pomočnikov in tako tudi dobrega zasluzka, in Amerike ne bi bilo treba.

Ko se je delala nova cesta iz Sodražice v Loški potok, je ostala Gora popolnoma osamljena. Gora naj dobi dobro vozno pot, ki naj jo veže z okrajno cesto. Pri Sv. Gregoriju je pa cesta celo tako slaba, da si radi klancev nikdo ne upa pripeljati svojih pridevkov na trg.

Celo javnost razburja sedaj legar, ki ima svoje kali v slabi vodi. Tudi Bistrica je slaba voda in nezdrava. Neobhodno potreben je sedaj za Sodražico vodovod, katerega naj dobi s pomočjo države, dežele in radovoljnih prispevkov od strani posestnikov. Kar se sedaj izda za slabe vodnjake, naj se daruje raje za dober vodovod. Dolina je ozka, in ob dežju pride vsa umazarija v trg, ki ima sicer kanalizacijo, a ravno pod deželno cesto, katero ob dežju potem voda razdira in dela razen tega še škodo obcestnim posestnikom. Cestnega in deželnega odbora dolžnost je, da prideta Sodražici na pomoč; zahteva naj se to po shodih in tako od deželnih, kakor državnih poslancev.

Živahno odobravanje je sledilo tem odkritim besedam g. Oberstarja, kateremu gre zasluga, da se je prvi javno dotaknil teh za sodražsko dolino toli važnih zadev.

Burno pozdravljen je nato prišel svoj govor g. Rus iz Travnika, ki je rekel, da hoče govoriti o onih skupnih gospodarskih zadevah, ki se dotikajo tudi onih občin, ki ne pripadajo neposredno k ribniškemu okraju, ki imajo pa vendar iste težnje. Pred vsem je treba tukaj omeniti dovlačnico do Žlebiča. Povedati se mora, da je že preje izšel od Jakliča predlog glede naprave postajališča samo za osebni promet in da bi bilo treba zato prispevati 1000 K. Loškopotoški občinski odbor pa je izjavil, da ne zadostuje postajališče, pa tudi ne postaja, ampak da je treba na vsak način zgraditi dovlačnico do Sodražice. Pred nekoliko dnevi je prišlo povabilo od sodražkega občinskega odbora, naj se Loški potok izjavi glede postaje v Žlebiču. Nato je izrekel odbor, če se dela na to, da se zgradi dovlačnica, potem se ne bo poznalo nobenih mej glede denarnih prispevkov; da, celo akcije bi se izdale za to, tako za sodražko dolino, kakor za Loški potok velevažno podjetje. Če se napravi dovlačnica samo v daljavo štirih kilometrov, potem bi prišlo iz Loškega potoka 2000 vagonov na leto. Promet bi bil potem živahen v Sodražici dannadan tako, kakor v najboljših tržnih dnevih. Sedaj vozi na Rakek polovica Loškega potoka, Draga, Trava, Knezovi gozdovi. Na Sodražici sami in sosednih občinah je, da se dela z vso silo na to, da ostane vse to doma. Celih 33 km je treba sedaj prevoziti do Rakeka; vozi se cela dva dni; v Sodražico pa bi pripeljali vozniki ob ugodnem vremenu tudi dvakrat na dan. V Rakeku in okolici si zidajo trgovci in gostilničarji palače, v Sodražici pa vse hira, in to radi borih štirih kilometrov dovlačnice, katero bi napravili s pomočjo dežele in države 20 dobrih posestnikov. Če hočeta imeti dežela in država dobrih davkoplačevalcev, potem naj gledata na to, da si jih bosta tudi v naših občinah pridobila s koristnimi napravami, za katere naj prispevata, kakor za vsako drugo. Izseljevanje bi s tem prenehalo, pa tudi v narodnostnem oziru bi izostalo vsako potujčevanje, ker bi ljudstvo samo z domačini prišlo v dotiko in se tako izognilo vsakemu tujemu vplivu.

Samega gozda je sedaj nad 30.000 oralov. Izvažata se samo najboljša tvarina, kar je slabjšega, pa mora ostati doma, česar bi ne bilo potreba, če bi se napravila dovlačnica; in tako bi bilo tudi omogočeno napravljanje oglja in prodaja drv. Če v Ameriki za kako potrebno stvar v 14 dneh zgradijo železnico, čemu bi se pri nas štedilo v tako velevažnih trenutkih?

Naravnost velikanska krivica se godi Gori. Dohodkov nobenih, trud od jutra do mraka, pomoči pa od nikoder. Gospodje poslanci se brigajo za nas le, kadar se bližajo volitve, drugače pa ni o njih ne duha ne sluha. Naj se vendar da Gori dobra cesta in dobra voda, od tega se dežela še ne bo podrla.

V gospodarstvu naj nas vodi sloga, in naj smo političnega mišljenja kateregakoli. Občine in gospodarska vprašanja naj ne poznajo politike. V občini naj bo mir; naj pride, kdor hoče, če nam hoče pomagati, vsakemu bomo hvaležni.

Dolgotrajno odobravanje so izzvala ta stvarna izvajanja g. Rusa in čula se je glasno skupna želja vseh udeležencev, naj bi se vendar enkrat merodajni krogi spomnili teh eminentnih potreb sodražke doline in ji priskočili na toli težko pričakovano pomoč.

H koncu se je še najživahneje pozdravljen oglašil k besedi g. K n a u s iz Gore, ki je v lepih, domačih, udeležencem shoda do srca segajočih besedah obrazložil v kratkem pomen dovlačnice za celo sodražko dolino in prosil pomoči, da se že enkrat napravita dobra cesta in vodovod na Gori, da se tudi borni „Črnogorci“ enkrat opomorejo in da preneha obče škodljivo izseljevanje v Ameriko.

Nato je pojasnil g. dr. R a v n i h a r važnost krajevnih in okrajnih gospodarskih odborov, na kar se je vršila volitev desetih krajevnih odbornikov, ki so se vzeli iz cele sodražke doline.

Ko se po volitvi krajevnega odbora ni nikdo več oglašil k besedi, se je zahvalil predsednik shoda g. Anton Lavrenčič vsem zbranim za mnogobrojno udeležbo in se v svojem končnem govoru še na kratko dotaknil notranjega občinskega delovanja sodražkega trga. Izjavil je, da neče nikogar napadati, temveč, da hoče samo odgovoriti na izvajanja, ki so izšla iz S. L. S. proti opoziciji v občinskem odboru, v kateri je on z osmerimi tovariši. Opozicija je imela edino le ta namen, obvarovati občino nadaljnjih nepotrebnih izdatkov, ki so se posebno pokazali v pravdi med občino in bivšim županom Pakižem, vsled katere je občina pala v dolgove, o katerih se še danes ne ve, iz katerega fonda se bodo plačali. Kakršna zaslepljenost pri občinskih, taka tudi pri deželnozborski volitvi, pri kateri se je delalo za tuja Šukljeta na način, da se je zoper domačina Drobničča naperilo cele litanije nezmiselnih napadov. Isto se je godilo tudi pri volitvi v okr. cestni odbor. Vse to malovredno gospodarstvo je bilo povod, da se je nekaj samostojnih mož uprlo ukazom, ki izhajajo od e n e g a s a m e g a. Nezakonitosti, ki so se vršile pri občinskih volitvah, so privedle celo deželni odbor do tega, da je odpustil opoziciji kazni, katere je ukazala naložiti ona v s e v e d n a g l a v a. Nasprotno pa se je pokazala pri občinskem upravitelju dvojna mera takrat, ko ni hotel kaznovati radi absentiranja onih, ki so bili v novem občinskem odboru zato, da se opozicija kaznuje. In vsemu temu je vzrok omahljivost županova. Da še ni konec vseh teh nezakonitosti, kaže zadnja volitev krajnega šolskega sveta, ki je morala biti razveljavljena. Treba je torej oprijeti se domačega dela in dvigniti samostojnost našega kmeta. Opozicija ni proti nobeni dobri stvari in naj bo predlagana od tega ali onega, kar je dobro, to vsak rad podpira. Vsi n. pr. so glasovali za predlog glede kolodvora v Žlebiču, čeprav je bil predlog sprožen na migljaj Jakličev, nasprotniki pa niso glasovali za univerzo samo, ker je prvi sprožil to zadevo Hribar.

Za sedanje klerikalno večino v občinskem odboru sploh velja načelo, da mora nasprotovati vsemu, kar izhaja iz srede neklerikalnih odbornikov, in naj ima pri tem občina korist ali škodo.

Tako gospodarstvo vlada sedaj in o tem bi bila potrebna še marsikaka odkrita beseda. Nato se srčno zahvali vsem navzočim in zaključil shod. V popolnem soglasju in v splošni zadovoljnosti z vsemi razgovori in obravnavami razšli so se udeleženci. Iz mnogih ust smo čuli klic: n a s v i d e n j e v L o š k e m P o t o k u!

Politični pregled.

Jugoslovanski minister.

Temu vprašanju se posveča zadnji čas toliko pozornosti. Vsi politični krogi se že sedaj bavijo z eventualnostjo jugoslovanskega ministra-krajana. Vlada sama kakor je opaziti ni ravno nasprotna, da zasede stolec v ministrstvu tudi Jugoslovian in ako bo hotela posebno Dalmacijo priklopiti trdno k sebi, bo skoro morala izpolniti željo Jugoslovianov.

Kdo bo bodoči minister, oziroma kdo pride v poštev se še ne da določiti zanesljivo.

Ako se bo oziralo na Dalmacijo, tedaj bi zasedel ministrsko mesto najbrže dr. Ivčević, ako pa se bo jemal ozir na slovenske pokrajine, bi bila kandidata dr. Ploj in dr. Šusteršič.

Čuje se tudi, da pride poslanec Povše za poljedelskega ministra mesto grofa Auersperga. V vsakem oziru so za Jugoslovane šance ugodne, ako bodo le naši poslanci znali ugodno priliko izrabiti in zagotoviti svojemu narodu odločnega zagovornika narodnih pravic v ministrstvu.

Da se da končno vendar Jugoslovianom minister-krajana, zahteva že čut pravičnosti napram avstrijskim narodom in ako hoče biti vlada predvsem pravična in vpoštevati narodne pravice, ne more Jugoslovianom nasprotovati, kaj še pravično zahtevu odreči. Minister-krajana bi pa tudi pomenil posebno za nas Slovence novo dobo v narodnem življenju in preobrat socialnega položaja Slovenstva. Le z njegovo pomočjo bi bilo mogoče vendar zajeziti naval nemškega nacionalnega uradništva v slovenske kraje in omogočiti domačinom kruh na lastni zemlji.

Zato je tudi dolžnost zavednih naših političnih krogov, da se zavzemajo za ustanovitev mesta jugoslovanskega ministra-krajana in ne samo nemo gledajo in čakajo, kaj nam znabiti vlada da. Ako se sami ne bomo potegovali, ne dosežemo in ne dobimo ničesar!

Ministrstvo in deželni zbori.

Ministrski predsednik baron Beck je sklical ministrski svet k seji, na kateri se je razpravljalo o deželnih zborih. Zasedanje deželnih zborov je dosedaj zagotovljeno le v onih deželah, kjer je pričakovati, da bi zbor funkcioniral in kjer ne vladajo prevelika nasprotstva med posameznimi strankami oziroma narodnostimi. Nekateri zbori, predvsem dalmatinski, bodo zborovali dolgo, dočim bo zasedanje ostalih kratko, o kranjskem sploh še ni prišlo do sklepa.

Glavno zasedanje deželnih zborov je odgodeno na konec meseca septembra. Koncem oktobra se pa splošno pričakuje, da bo sklican državni zbor.

Finančno vprašanje in volilna reforma za deželne zборе bo glavni predmet obravnavanja prihodnjih sej. Morda prinese bodočnost z novimi volitvami lepše razmere v naše deželne zборе, ki žive le od počitnic. Posebno v slovenskih deželah občutimo škodo, ki nam jo dela nedelavnost in neposlovanje deželnih zborov.

Makedonsko vprašanje.

Sestanki vladarjev so dali makedonskemu vprašanju nov podnet. Uznava se splošno velika potreba napraviti konec neznosnim razmeram, ki vladajo že stoletja v evropski Turčiji.

Končno vendar politiki uvidevajo, da je dosedanje delo na Balkanu zavoženo.

Orožništvo, katero stane države nad 4 milijone kron na leto je popolnoma nezmožno napraviti red in mir v deželi. Kako naj tudi orožništvo, ki ne razume ne jezika, ne pozna ne šeg in navad prebivalstva, niti nima pojma o verskih odnošjih tako raznovrstnih makedonskih narodov, doseže kakšnih uspehov, ko je vendar prvi pogoj za uspešno delovanje, da pozna vse tudi najdrobnejše in najneznatnejše socialne razmere ljudstva. Ker je torej orožništvo, ki ga podpirajo velesile, popolnoma tuje in bi njenega položaja pomnožitev ne zboljšala, se Turčija prav nič ne brani policijskih reform na Balkanu, saj je to le v njeno korist, ker s tem so razmere še bolj zamotane in Turčija lahko brezskrbno še dalje živetari. Orožništvo torej nikakor ne more spolnjevati svoje naloge, tudi ako bi se reformiralo in pomnožilo.

Obljubuje se tudi justična reforma za makedonske pokrajine. Je-li bi ta reforma prinesla dobrodejne razmere v deželo, je tudi dvomljivo. Navade, ki obstoje že stoletja in stoletja se ne dajo tako hitro odpraviti. Sedanja uprava jasno kaže, kako težko stališče bi čakalo reformnega dela v okvirju turške uprave.

Sedanje uradništvo, s katerim bi se moralo po reformi tudi računati, je popolnoma nezanesljivo, do skrajnosti podkupljivo in brezvestno. Ni čuda, da se pritožujejo vse narodnosti zoper uradnike, da delajo v prosep druge narodnosti. Toda uradniku turških provincij je malo na narodnostih, njemu je glavno načelo: Kdor več da in plača, tisti naj dobi in za tistega le se poteguje in razrešuje v njegov prilog.

Velika nesreča za Makedonijo je raznoličnost njenega prebivalstva. Premoč ima sicer slovanski element, ki pa grozno trpi vsled medsebojnega tekmovanja Srbov in Bolgarov in vsled navalov Grkov, Albancev in Kucovlahov. Turškega nasilja naj niti ne omenjamo. Izmed neslovanskih narodnosti so Kucovlahi, ki se imenujejo sami Helenovlahe, najneznatnejši, so nasprotniki rumunski propagandi, ki kaže v zadnjem času veliko zanimanja zanje in izda za to tudi mnogo denarja, sovražni slovanskim plemenom in simpatizirajo največ z Grki.

Albanski element je precej številen in se skuša osamosvojiti. Največ vpliva na Albance ima Italija, ki podpira njihovo stremljenje, ker se hoče samo gospodarsko polastiti Albanije. Največje nemire pa uprizarjajo Grki. Dasi je porta protestirala pri grški vladi proti grškim vstašem, podpira Grška kljub temu še vedno vstaško gibanje v Makedoniji.

Nesrečna je tudi slovanska politika na Balkanu. Srbski in bolgarski element si stojita v Makedoniji sovražno nasproti. Srbski vstaši pobijajo Bolgare, ti se pa zopet maščujejo nad srbskim prebivalstvom. Kadar vidi prebivalstvo gotovega kraja, da so poraženi Bolgari, se šteje za Srbe, nasprotno pa se priznava Bolgarom ako Srbi nimajo uspehov. Nezavednost, želja po osveti, po krvi, poboji in umori so na vrhuncu. Niti balkanska politika slovanskih držav na jugu ne more izpremeniti razmer.

Trozveza med Črno goro, Srbijo in Bolgarijo, ki bi bila odločujoč faktor na Balkanu in velika opora slovanskega življa na Turškem, se je izjalovila. Srbsko-bolgarska zveza je razpala. Tudi srbsko-bolgarski dogovor glede Makedonije je le bolj navidezen.

Bolgarski knez Ferdinand se je plazil po vseh evropskih dvorih in iskal prijateljev, katerih je mnogo tudi našel. Srbska pa je nasprotno sklenila s Turčijo pogodbo, katera jamči Srbiji v slučaju srbsko-bolgarske vojske turško pomoč. Iz vseh teh homatij je razvidno, da balkanska politika slovanskih narodov ni prava in da stopa makedonsko vprašanje s toliko večjo silo v ospredje. O važnosti makedonskega vprašanja nam pričajo razgovori vseh diplomatov pri sestankih evropskih vladarjev v zad-

njem času, kakor tudi zanimanja monarhov samih za makedonske razmere.

Posebno angleška vlada je voljna pospešiti delo za potrebne reforme. Da bi pač vsi dogovori ne ostali samo na papirju, ampak prinesli potrebnih reform v zanemarjeno pokrajino.

Dokler ne bo makedonsko vprašanje rešeno in ne dobe Makedonci avtonomije, toliko časa bo tudi politika jugoslovanskih držav kolisala v obsegu sedanjih ekstremov brez vsake trdne podlage v škodo jugoslovanski ideji.

Odmevi vladarskih sestankov.

Ta mesec je važen za politične odnose med raznimi državami radi shodov njihovih vladarjev. Znano je, da je obiskal nedavno ruski car Nikolaj nemškega cesarja Viljema, nato je bil sprejet bolgarski knez Ferdinand od našega cesarja in pred kratkim je obiskal zopet angleški kralj Edvard nemškega cesarja in našega monarha. Dasi se je oficijelno jako poudarjal zasebni značaj teh shodov in se skušal politični moment vladarskih obiskov kolikor mogoče omalovaževati, so vendar ti sestanki velike politične važnosti. Car, kojemu vedno preti revolucija s smrtjo, si je zagotovil prijateljstvo nemškega soseda, sebični Anglež je vtrdil staro tradicijonelno prijateljstvo angleškega naroda in srednje Evrope, bolgarski knez je iskal simpatij evropskih dvorov za svoje delo doma in vladatelj Viljem pa je kazal moč svojega brodogoja in vojaštva in silo nemške države trhli Ruski in praktičnemu Angležu.

Predvsem so se utrdili stari odnosi med dvori, a obrnila se je tudi pozornost na Maroko in na Makedonijo. Posebno slednja je našla veliko zanimanja in tudi volje do izvršitve potrebnih reform. Nekateri politični krogi pripisujejo tem sestankom velevažen pomen posebno glede makedonskega vprašanja, katero je našlo predvsem v Angležih odkritega prijatelja in zagovornika. Splošno se zatorej trdi, da obiski ne bodo izostali brez važnih sprememb v balkanski politiki in brez brzih posledic.

Maroko.

Nemiri v Maroku se nadaljujejo in ponavljajo. Vstaja in upor, ki se je pričel v Kasablanki, se je razširil tudi v notranje dežele in je posebno v mestih jako nevaren. Francosko in špansko vojaštvo je nezadostno, da bi moglo zasledovati upornike in morilce Evropejcev in napraviti red v deželi.

Čuje se celo, da sultan sam podpira vstaško gibanje in namerava sam nastopiti proti francosko-španski akciji, češ da je v zadnji pogodbi določena meja prekoračena. Druga poročila pa zopet trde, da hoče maroški sultan s svojo vojsko ukrotiti nezadovoljna plemena gorskih krajev. Čujejo se torej različni glasovi, ki si nasprotujejo, še bolj zanimivo pa je, da tudi simpatije evropskih velevlasti posebno napram Francozom niso več tako vroče, dasi je Francoska pooblaščenca izvesti potrebne reforme. Države so pač ljubosumne na svojega soseda, ki si hoče trajno zagotoviti nadvlado in premoč v afriški pokrajini.

Tudi nekateri francoski listi obsojajo kolonialno politiko vlade. Ta različna nasprotstva so tudi vzrok, da poročila niso nič kaj v soglasju. Škoda, katero je povzročila vstaja je ogromna. Samo v Kasablanki imajo Evropejci škode, kakor je izračunal francoski konzul nad deset milijonov kron.

Francozi od začetnega dela ne odnehajo in hočejo delati z vsemi sredstvi, da si zagotovijo dovoljen izid.

Dnevne vesti domače.

— **Shod Slovenske Gospodarske Stranke v Sodražici** dne 18. t. m. je uspel popolnoma. Udeležba je bila obilna, zanimanje za govore je bilo splošno; utis, ki ga je zapustil shod pri udeležnikih bil je popolnoma zadovoljiv. Govorili so: g. dr. Ravnihar iz Ljubljane, Oberstar in Sodražice, gosp. Rus iz Loškega Potoka, gosp. Knavs iz Gore in g. Lavrenčič iz Sodražice. Govorilo se je večinoma o aktualnih potrebah občine in sodraške, oziroma ribniške doline sploh in o sredstvih, s katerimi bi se dalo dvigniti tamkaj gospodarsko stanje. Na uvodnem mestu podal je g. dr. Ravnihar podučljiv pregled stanja slovenske politike sploh, najvažnejših in najnujnejših slovenskih zahtev, in pa pregled dosedanjega delovanja državnega zbora, ki ni dosedaj še nikakor opravičil upov, katere je stavilo vanj ljudstvo. Gospod Oberstar podal je v kratkih, markantnih potezah jasno sliko neugodnega gospodarskega stanja trga in sosednjih občin, povedal pa tudi, kako da bi bilo na najracionalnejši način odpomoči nedostatom. G. Rus popolnil je govor g. Oberstarja v toliko, da je glede svoje domače občine konstatiral, da boče povsod in vedno podpirala vse, kar ima služiti napredku sodraške, oziroma ribniške doline. Gosp. Knavs podal je v lepih domačih, s pristnimi, dobrimi dovtipi prepletenih besedah sliko neugodnega položaja svoje, od vseh zapuščene domače občine Gore. Nato izvolil se je krajevni odbor S. G. S. in končno spregovoril je še g. Anton Lavrenčič iz Sodražice par besedi ostre, a zaslužene kritike pristranske in strankarske metode, katere se poslužuje sedanja večina v občinskem svetu sodraškem, in ki pogosto

v škodo občine že a priori in brez pomisleka odklanja vse predloge in nasvete izhajajoče iz srede deveterih neklerikalnih občinskih svetovalecev, naj bojo dobri ali slabi. Ob splošni zadovoljnosti in ob živahnih razgovorih o predmetih govorov zaključil se je shod, ki je trajal skoraj 3 ure. Prihodni shod S. G. S. vrši se v Loškem Potoku sredi prihodnjega meseca.

— **Slovensko založništvo**, zadruga z omenjeno zavezo, imelo je v nedeljo dne 18. t. m. svoj prvi občini zbor v Sodražici v dvorani Šegove restavracije. Volil se je odbor in nadzorništvo in posvetovalo se je o načinu delovanja zadruge. Zauimanje za zadrugo je bilo vsestransko.

— **„Čudež“ na Brezjah.** Nek dogodek v Brezjah, ki se je baje dogodil 15. t. m. med božjo službo, dal je povod, da se je naše časopisje bavilo z njim. Neka ženska, ki je bila že tri leta hroma, je čutila, da se ji zdravje med opravljanjem maše zopet vrača in ko je bila služba božja končana, zapustila je bolnica popolnoma zdrava cerkev. Ta dogodek razburil je posebno „Slovenski Narod“ tako, da se na najnižkotnejši način zaletuje v dva ljubljanska zdravnika. Razentega zbija še dolgo vrsto neslanih dovtipov na razna božja pota in na nekatere čudotvorne vode in drugo tako. Če misli „Narod“, da je s temi neslanimi in surovimi napadi, le količkaj storil, v pojasnilo onega za priprosto ljudstvo gotovo nerazumljivega dogodka, se jako moti. Na ta način se ne dela v probudo ljudstva, doseže se ravno nasprotno. — Tudi mi smo dobili poročilo o tem dogodku in vprašanje, kaj o tej stvari sodimo. V odgovor na to vprašanje moramo poudarjati, da se taki in podobni slučaji hipnega ozdravljenja ohromelosti primeroma jako pogosto dogajajo. Vsak zdravnik jih pozna iz svoje prakse, posebno pa v dobro obiskanih bolnicah pridejo pogosto do opazovanja. Ohromelost je v teh slučajih posledica živčne bolezni, nastopi pogosto kar naenkrat pa tudi ravno tako hitro mine. Včasih zadostuje že samo energično izrečena beseda zdravnikova in doslej mrtvoudni deli telesa se zopet pregibljejo. Treba je edino, da ima bolnik zaupanje v zdravniško pomoč in njegova vsled živčne bolezni oslabiljena „volja“ se zopet v toliko ojači, da izvrši pregibanja. Tako ozdravljenje se pojavi lahko tudi pri drugih prilikah in umevno je, da se posebno lahko zgodi na božjih potih, ako ima dotični bolnik tedaj tudi trdno zaupanje, da mu bo došla pomoč za njegovo bolezen. Stvar je torej povsem naravna in če se bo zasledovalo gori omenjeni slučaj, se bo gotovo dognalo, da se gre tudi tukaj za znano živčno bolezen (histerijo). Da bolnico zdravniki do sedaj niso ozdravili ni tudi nič čudnega in pogosto se zgodi, da cela vrsta zdravnikov nič ne opravi potem pa ima kdo kar naenkrat hiter in popoln uspeh. Gre se tu namreč v prvi vrsti za zaupanje v ozdravljenje. Ker je bila bolnica v našem slučaju poprej v oskrbi znanih zdravnikov, se bo morda diagnozo bolezni lahko izvedelo.

— **Kranjski deželni zbor.** Vlada je imela 19. t. m. posvetovanje o sklicanju deželnih zborov. Glede kranjskega deželnega zbora ni prišla do definitivnih sklepov in se bo bržkone odločilo šele začetkom septembra, se li skliče za kratek čas, ali se ga razpusti, ne da bi še enkrat posloval in se razpiše nove volitve.

— **„Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“** sporoča, da se je nabralo v družbine nabiralnike v času od 1. januarja do konca julija 1907: januarja 15 K; februarja 5 K; marca 80 K; aprila 10 K; majnika 3877 K; junija 15 K; julija 9141 K; skupaj 255 K 18 h.

— **„Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“** je volil blagi rodoljub, rajni radeški župnik Ivan Zagorjan 100 K. — Župljanom Senožec, št. Petra v Ljubljani in Radeč, kjer je služboval, ostane Zagorjan nepozaben radi svoje plemenitosti in značajnosti, Slovencem pa bodi posnemovalen zgled rodoljubja!

— **Moža je okradla** dne 19. t. m. neka 46 letna ljubljanska branjevka, ki je že dolgo časa mislila na to, kako bi se odpravila od svojega zakonskega moža. Za spomin si je vzela 30 K in troje zlatih prstanov ter se s tem zakladom podala na južni kolodvor. Tam jo je pa prijel na prošnjo varanega moža stražnik in jo odpeljal na policijo, kjer jo imajo že dalje časa zaznamovano. Sumi se, da je kriva več drugih tatvin.

— **Ponarejeni 20 kronski bankovci.** Dne 30. junija letos so našli blizu vasi Drnovo pri Krškem v travi, tik steze, 19 lepo zvutih, ponarejenih bankovcev po 20 kron. Falzifikati izvirajo nedvomno iz Amerike od znanih ponarejevalcev denarja „Krkovič in tovariši“, ki jih bodo v naših krajih skušali spraviti v promet in razpečati, na kar se občinstvo s poudarkom opozarja, da se obvaruje škode. Ti falzifikati se razločujajo od pravih 20 kronskih bankovcev v tem, da je rudeča barva na podobi bolj rumenkasta, zeleni natisk pa je bolj rumenkasto zelen kot na pravih bankovcih. Dalje so glavni napis, cesarski orel in pa male številke „20“ na obrobju pravega bankovca temnorudeče, dočim je vse to na falzifikatu bledeje. Glavi „Avstrije“ in „Hungarije“ kakor tudi mali okraski z dvema zvezdicama v okvirju nad glavama so na falsifikatih nekoliko postrani. Na obrazih ponarejenih bankovcev so mesto tankih črtic debele črte, kar se zlasti opaža na čelu in nosu „Avstrije“.

Na strani z nemškim besedilom manjka na falzifikatu v levem spodnjem kotu na obrobju rudeča navpična črta. Vrhutega je senca pri glavah „Avstrije“ in „Hungarije“ na ponarejenih bankovcih bolj zelenkasta mesto črna.

— **Velika tatvina na pošti.** Kakor se javlja ljubljanski policiji je izginilo dne 19. t. m. na pošti v Nabrežini več denarnih pisem, ki tvorijo vrednost 12.000 K.

— **Z voza je padel** dne 14. t. m. posestniku Andreju Ferfolji iz Sel na Krasu, ko je šel z vozom v Vipavo po vodo, njegov devetletni sin tako nesrečno, da je bil na mestu mrtev. Tudi žrtev suše!

— **V pljanosti** se je vlegel v nedeljo po noči neki neznanec na tir železnice Grobelno-Rogatec. Pri tem ga je povozil vlak in ga tako poškodoval, da mu bodo v celjski bolnišnici, kamor so ga prepeljali, najbrž odrezali obe nogi.

— **G. dr. Alojzij Kraigher** se je preselil iz Bovca na Goriškem kot praktični zdravnik v Sv. Trojico v Slov. Goricah na Štajerskem, kjer ordinira v hiši g. Resinsky.

— **Štajerske novice.** Delavec Franc Godec iz Majšperga je te dni ubil iz jeze 19letnega Miho Kropiča, posestnikovega sina iz Starega Loga pri Črešnjevcu. Godec se je hotel odpeljati na Prusko, pa so ga še pravočasno prijeli. — V Spodnji Hudinji pri Celju je dne 18. t. m. pogorelo posestniku Jakobu Jelenu gospodarsko poslopje. Ker ni bilo blizu nikake vode, niso mogli celjski gasilci ničesar opraviti. Stanovanje je k sreči ostalo. Škoda je velika, zavarovalnina pa le neznatna. — Rudniški kovač Žarn je dne 15. t. m. v pijanosti zabodel rudarja Aškerca v Trbovljah naravnost v srce, tako da je v par minutah vsled izkrvavenja umrl. — Zagrizen Nemeč in velik sovražnik Slovencev, Franc Schelligo, knjigovodja pri mari-borskem trgovcu Hartingerju, je temu poneveril 1500 K in pobegnul. Toda ni dolgo užival svojega veselja, kajti že drugi dan po tatvini so ga prijeli. — Pri Sv. Bolfenku nad Središčem se je ustrelil z možnarjem, ki ga rabijo pri streljanju proti toči, viničar Puklavec. Vzrok je menda nesreča v zakonu.

— **Koroške novice.** Dne 7. t. m. po noči je nastal v Železni kaplji požar v Krieghammerjevi papirnici, ki je vpepelil vse poslopje razen skladišč in hiše, kjer stanujejo vodja in uradniki. — Preteklo nedeljo se je peljal iz Šmihela v Pliberk šmiheljski trgovec Mory z ženo in hčerko. Ob železniški progi pa se je splašil konj in divje dirjal po cesti naprej. Končno se je voz prevrnil in vsi so zleteli iz njega, pri čemer si je Mory zlomil dvakrat nogo; žena se je pobila na glavi, da je dolgo ležala nezavestna, le hčerki se ni ničesar pripetilo. — Dne 7. t. m. je udarila strela v skedenj posestnika Ražuna v Št. Lovrenu, ki je pogorel in ž njim vred mnogo krme in žita. Posestnik je bil sicer zavarovan, toda škoda presega izdatno zavarovalnino.

— **Goriške novice.** V občini Ajba, „pri Majdenku“ je umrla marca meseca šestdesetletna Marija Perše, in sicer, kakor se je govorilo, na opeklinah. Ker se je pa sumilo, da je mož Peršetove, ženo sam ubil, da je dobil po njej 2000 K zavarovalnine, so jo odkopali in menda sedaj dognali, da je bila ubita in še-le potem sežgana. Moža so zaprli. — V Soči je utonil dne 13. t. m. zvečer kanalski župni upravitelj Leopold Pečenko, ko se je v njej kopal. Voda ga je zanesla proti sredi, kjer je največja globočina, in je tam omagal. — Dne 13. t. m. ponoči je zgorela posestniku Josipu Močniku v Bukovem nad Grahovim hiša, hlev, dva prešiča, seno, kmetijski stroji in mnogo orodja. Zažgali so otroci, ki so kurili za hlevom. Močnik je bil zavarovan.

— **Narodna delavska organizacija v Trstu.** V nedeljo 18. t. m. vršil se je v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu ob veliki udeležbi delavcev in drugih zavednih tržaških Slovencev ustanovni shod „Narodne delavske organizacije“. Po otvoritvi shoda po pripravljalnem odboru, ki je poprej priredil že 17 pripravljalnih sestankov predložila so se zborovalcem pravila, iz katerih posnamemo: „Narodna delavska organizacija v Trstu“ razprostira svoje delovanje po vseh slovenskih pokrajinah ter ima pravico ustanavljati filijalke. Njen namen je: organizirati narodno delavstvo vseh strok, varovati pravice delavcev in ščititi njih moralne in materijalne, tako skupne kakor posamezne interese in ohraniti narodu gospodarsko in duševno krepke delavce. Sredstva, s katerimi hoče to doseči so: preskrbovanje brezplačnega pravovarstva, brezplačno posredovanje dela, posredovanje v odnosjih med delodajalcem in delavcem, izredne podpore, pouk, predavanja, čitanja itd. in ustanovitev knjižnice, združenje udov v posamezne skupine enakih strok. Mesečni donesek znaša 80 vinarjev. Pravila so bila sprejeta. Nato je bil predsednikom organizacije izvoljen dr. Mandič, ki si je že s svojim požrtvovalnim delovanjem v pripravljalnem odboru pridobil simpatije udeležencev. V odbor bila sta izvoljena odvetnika dr. Ribar in dr. Gregorin, drugi so večinoma delavci. Po stvarnem govoru dr. Mandiča, v katerem je razložil vzroke za ustanovitev organizacije, razšel se je v splošni zadovoljnosti dobro uspehi shod. Idejo narodne organizacije delavcev pozdravljamo z veseljem, ker je zgodovina socialne demokracije na Avstrijskem vedno in vedno zopet pokazala da nepristranske mednarodnosti v njej ni in da se zahteva

internacionalizem vedno le od pristašev stranke one narodnosti, ki je v manjšini, ki se bori za svoje pravice in med temi smo tudi mi Slovenci. Nemci in nemški židje vodijo to stranko vedno le v duhu nemške nadvlade in to bil je tudi že opetovano vzrok cepitve čeških in nemških socialnih demokratov. Naša jugoslovanska socialna demokracija je zaradi složnega postopanja z obmejnimi, iz naših najhujših narodnih nasprotnikov obstoječimi socialno demokatičnimi zvezami ravno pri zadnjih volitvah izdala skoraj na celi črti naroden interes krivično tlačene manjšine, za katero je narodnosten boj tudi socialen boj. Iz tega razloga je prišla v protislovje z dotičnim programom, ker se je postavila na stran najhujšega našega izkoriščevalca Nemca oziroma Italijana, zgubila je pa tudi vse zaupanje v njeno pravičnost od strani Slovencev sploh. Organizacije, ki hočejo zasledovati uspešno svoje gospodarske koristi morajo biti enonarodne in neodvisne od drugih, posebno pa od gospodujočih narodnosti. Iz tega stališča pozdravljamo novo organizacijo v Trstu, želimo pa, in polagamo vsem njenim pripadnikom delavskega stanu na srce, naj ohranijo svojo samostalnost napram drugim nesocialnim strankam in naj se skrbno izogibljuje vsake tudi najmanjše zveze s strankami, v katerih bi samo podpirali koristolovsko politiko posameznikov in bi s tem svoje moči in svoje delo nudili v dosegu tujih, njim pogosto nasprotujočih interesov. Neodvisnost in samopomoč naj bo delavska deviza, le po teh načelih vodi pot do uspeha in do zmage.

Tržaške novice. Meseca januarja lanskega leta je bila žganjarju Konstantinu Zafopulo v ulici Carlo Ghega ukradena blagajna, v kateri je bilo po Zafopulovi navedbi 9000 K denarja in dragocenosti za 1000 K. Blagajno so našli drugi dan v cestnem jarku v Škorklji. Ker je bil Zafopulo zavarovan proti tatvini, so mu tudi izplačali zavarovalnino. Sedaj pa se je izkazalo, da je Zafopulo sam zanesel v družbi z dvema drugima blagajno v cestni jarek in se zato naročil voznika. Bil je namreč tedaj v jako slabih denarnih razmerah, in da si opomore z zavarovalnino, je fingiral to tatvino, za katero je moral celo svojo zlato verižico zastaviti, da jo je mogel uprizoriti. O tem je dne 16. t. m. zvedela policija in ga aretovala, potem ko je še izvršila hišno preiskavo pri njem, ki je dokazala, da se je razen tega Zafopulo pečal še z nakupovanjem in prodajo ukradenih stvari. Aretovali so tudi še nekaj drugih osumljencev, od katerih sta dva že izpovedala, da sta sporazumno z Zafopulom uprizorila tatvino blagajne. — Aretovali so te dni slikarja Viktorja J. in neko Katarino C., ker sta osumljena, da sta kuharici krème „Alle tre porte“ Dominiki Tomaselli ukradla med njeno odsotnostjo, ko je bila pol leta v bolnici, iz kovčega več dragocenosti in drugih predmetov v skupni vrednosti 400 K. — Dne 17. t. m. je zadel tramvaj v ulici della Barriera v konja izvoščeka Karola Pittona in ga tako poškodoval, da so ga morali pobiti. Pitton ima škode 500 K. — Istega dne ponoči je prišel neki Kreševič, ki stanuje pri sv. Mariji Magdaleni, pijan domov in pričel svojo 21letno ženo Marijo pretepati in ji naposled celo zagrozil, da jo ubije. Žena ga je prosila, naj se pomiri, a vse ni nič pomagalo. Ko se je naposled naveličal tuliti in pretepati, je odšel znova od doma. Žena je pa v strahu, da mož res izvrši svojo grožnjo, naglo se oblekla in skočila skozi okno v prvem nadstropju na ulico, a tako nesrečno, da ni mogla več vstati. Na njeno vpitje so prihiteli ljudje iz bližnje gostilne in poklicali zdravnika, ki je konstatiral precejšnjo rano na desni nogi in pustil revico prepeljati v bolnico.

Proti hrvaškimi trobojnicam v Pulju. Na cesarjev rojstni dan so mestni ognjegasci, ker policija tega ni hotela storiti, sneli v Pulju v ulici San Martino vihrajočo hrvaško trobojnico. Hoteli so to storiti tudi na „Narodnem domu“, a zbralo se je pred „Narodnim domom“ toliko Hrvatov, da je ognjegascem upadel pogum. Hrvatje so bili pripravljene s krvjo braniti svojo trobojnico. Nato so z mnogih hiš v Pulju mirno plapolale hrvaške trobojnice.

Tuje.

*** Zastrupljena rodbina.** V Vamošu na Ogrskem je dne 17. t. m. žena nekega kmetovalca zastrupila gosi sosedinje, ker so ji delale škodo na vrtu. Lastnica gosij je videla, kako ena gos pojema, in ker je mislila, da se bo gos najbrž nad kakim večjim kamnom zadušila, jo je naglo zaklala in potem pripravila za kosilo. V sled zaužitja te gosi je zbolela cela rodbina, obstoječa iz osmih oseb in dveh služkinj, in najmlajši otrok je že umrl; poginila sta tudi dva psa, ki sta dobila ostanke in kosti. Stanje obolelih je smrtono varno.

*** Bolezen med divjačino.** V šopronjskem komitatu na Ogrskem je v lovu kneza Esterhazy-ja izbruhnila bolezen med jeleni, srnami in zajci, ki je zahtevala že mnogo žrtev; kaka je ta bolezen, je še neznan.

*** K umoru gospe Biedermann v Badnu.** Dne 30. novembra 1905. je bila v Badnu pri Dunaju umorjena gospa

Lukrecija pl. Biedermann; umora je bil osumljen neki vrtnar Novak, ki so ga morali radi pomanjkanja dokazov oprostiti krivde. Dne 17. t. m., torej skoro po dveh letih, pa je našel sedanji vrtnar Franc K. v neki zapuščenih lesenih kolibi na dotičnem vrtu po tleh več raztresenih, iz tal kolibe izkopanih dragocenosti v vrednosti več tisoč kron. Izkopane so morale biti te dragocenosti med 7. in 17. t. m. in očitno je, da je moral dotičnik, ki je kopal, pobrati le denar, ker je popustil tam lepoticje. Sum leti zopet na Novaka, ki je sedaj v neki mornarski šoli v Pulju, in ki so ga videli dne 8. t. m. v Badnu. Preiskavo vodi državno pravdnštvo v Dun. Novem mestu.

Gospodarstvo.

Zadružna zveza in pa zveza mlekarov. Župan Hribar v družbi z g. Lenarčičem je zbral okoli sebe vrsto mladih rodoljubov — in ti so začeli z največjo vneto organizirati naše narodno gospodarstvo. In prvi sadovi tega delovanja je bila Zadružna zveza in pa Zveza mlekarov. Kar se tiče zadružne zveze je stvar pač prenačljena, ker je precej nevarna stvar, začeti zidati hišo pri strehi. Napravite najprvo dober temelj, in na tem bo potem samoobsebi zraslo poslopje. Najprvo moramo pa spoznati in preštudirati naše faktične razmere in potrebe. In vsi ti, ki zidajo to narodnogospodarsko poslopje, ali poznajo te potrebe? Ni težka stvar, ustanoviti tako zvezo — če je pa potrebna in koristna, je pa drugo vprašanje. Zveza mlekarov ima pa popolnoma drug namen. Prvi in glavni namen zveze mlekarov je prečta, da organizira razpečevanja mleka in mlečnih izdelkov. Največje „liberalne“ mlekarne so pač precej trdo zavezane tržaškemu „Trifoliju“, kar postane morda še enkrat velika nevarnost za naše mlekarstvo. Te torej prav nič ne potrebujejo zveze, drugih je pa tako zelo malo, da ne pridejo v poštev. Večina mlekarov je pa v klerikalni „Zadružni zvezi“. Sicer pa želimo tudi tem gospodarskim podjetjem mnogo uspehov. Le eno naj še pripomnimo. Dokler človek ne izvede enega podjetja naj ne začne drugega. Kakor je znano „Triglav“, družba z neomejeno zavezo, ni našla onega odmeva, katerega se je pričakovalo. Tu je treba torej v prvi vrsti dela, dela in zopet dela. In kadar bo to res prepotrebno in za ves slovenski narod velepomembno podjetje finalizirano, pojdite naprej! Toliko v blagohotno uvaževanje.

Izvoz jajc iz Rusije v Nemčijo. Nemčiji se je ustanovilo veliko društvo z veliko glavnico, ki hoče imeti v Rusiji svoje poslovnice in poslovođe za kupovanje in izvoz kokošjih jajc v Nemčijo. V Nemčiji so namreč uvideli, da so ruska jajca, osobito kokošja, najboljša in največja, ker hranijo v Rusiji kmetje kokoši izključno z žitom, koruzo, ječmenom, ržjo in prosom. Po najnovejših izkazih so izvozili v preteklem letu iz Evropske Rusije 2.833.000.000 kokošjih jajc v vrednosti 57 milijonov rubljev ali 150 milijonov kron. Od te vsote je prišlo na Nemčijo približno 50 milijonov kron. Izvažanje jajc igra danes v Rusiji veliko vlogo. Tudi pri nas bi se dalo prodajanje na zadružni podlagi popolnoma reorganizirati. In prepričani smo da bi ravno ta panoga prinašala kmetijstvu novih in precejšnjih dohodkov. — a.

Avstrijske banke in zadrage z omejeno zavezo. V poslednjem času so se avstrijske banke sprijaznile z institucijo družbe z omejeno zavezo. Že zdaj, ko ta zakon še ni dolgo v veljavi, se jasno kaže, da se bo ta družbena oblika v Avstriji ravnotako razvila kakor v Nemčiji. Zavezajo se za njo pravniki, pa tudi finančniki. Posebno avstrijski kreditni zavod in anglo-avstrijska banka se kaj rada poslužujeta te oblike, in to ne le pri manjših podjetjih. Za borzno trgovino deleži družb z omejeno zavezo niso pripravni in se jih prodaja le individualno. Iz tega vzroka se banke udeležujejo ustanavljanja družb z omejeno zavezo le redkokdaj z večjim kapitalom. Sicer imajo pa avstrijske banke mnogo rajše to obliko nego pa delniške družbe, v prvi vrsti vsled tega, ker pri družbah z omejeno zavezo odpade velikanski davek akcijskih družb, nadalje vsled tega, ker se mora imeti v Avstriji za delniške družbe koncesijo, in končno tudi raditega, ker zahteva ustanavljanje delniških družb daljšo dobo in večjo natančnost. Družbo z omejeno zavezo se pa lahko ustanovi v par dneh in tudi ni treba, da bi bila višina kapitala tako natančno določena, vsaj se lahko vedno zviša. Glavne udobnosti, katerih so deležne banke pri izpremenjavi privatnih tvrdk v družbe z omejeno zavezo, so: Zavod jemlje svoj kredit edinole pri dotični banki in ta ima boljšo kontrolo o kreditni sposobnosti in vporabljanju kredita, kajti banka ima navadno svojega zastopnika v nadzorstvu družbe. Tudi naša ljubljanska kreditna banka je sodelovala pri dveh slovenskih družbah z om. zavezo „Triglav“ in pa „Borovljanska družba za izdelovanje pušk i. t. d.“ Žalibože, da ravno prva ne obeta prav mnogo uspehov. Gospodarskih uspehov se pa čne

doseže s praznimi frazami, polnimi navdušenja, dragimi banketi in puhlimi govori — temveč s premišljenim, drobnim delom, ki mora biti oprto na številke.

Nova banka na Srbskem. Srbska vlada je potrdila pravila nove trgovske banke v Požarevcu. Temeljna glavnica znaša en milijon dinarjev.

Prva direktna zveza med Evropo in New-Orleansom. Meseca septembra začne voziti Avstro-Americana iz Trsta v New-Orleans. Blago, katerega bodo prevažali iz Trsta — bodo pač naši izseljevalci, nazaj bodo pa vozili ponajveč pavlo.

Zdravstvo.

Mednarodni shod za šolsko higijeno zboruje sedaj v Londonu. Ustanovil se bode poseben zavod za šolsko higijeno, kar bode gotovo ugodno vplivalo na šolsko zdravstvo. Jako zanimivo je bilo predavanje prof. Griesbacha (Nemčija) o razmerju med medicino in pedagogiko in o šolskih zdravnikih. Njegova načela so: 1) Šolski zdravnik mora biti stalen svetovalec učiteljskega zbora in imeti v njem glas in posvetovalno pravico. 2) Na vseh vseučiliščih se morajo ustanoviti stolice za šolsko higijeno. 3) Vsi dijaki, ki študirajo pedagogiko, morajo obligatorično študirati šolsko higijeno. O oslepenju otrok je poročal dr. Bromer, ki je poudarjal, da je naloga učiteljev paziti, kateri otroci naj nosijo očala. Taki otroci se morajo vsako leto nanovo preiskati. Pripomniti moramo, da smo celo v Avstriji že toliko napredovali, da se zahteva od onih filozofov, ki se hočejo posvetiti profesuri na srednjih šolah, da poslušajo na vseučilišču skozi en tečaj predavanje o šolski higijeni, ako hočejo dobiti usposobljenost za pouk.

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Ustanovljeno 1842. Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Delavnica:
Miklošičeva cesta 6 Igriške ulice 6
 nasproti hotela „Union“. Ljubljana.

Prva domača dolenska žganjarna Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1'— lit.	Tropinovec navad. K 1'— lit.
III. " 1'10 "	III. " 1'10 "
II. " 1'30 "	II. " 1'20 "
I. " 1'50 "	I. " 1'40 "
Drožnik III. " 1'30 "	Brinjevec III. " 1'40 "
II. " 1'50 "	II. " 1'80 "
I. " 1'80 "	I. " 2'— "
Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 1/10 litra.	

Specijalitet **„Slovenec“** narodna grenčica narodni liker od K 1'10 do K 1'20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1'— do K 1'60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!